

UPUTSTVO ZA IZRADU DIPLOMSKIH RADOVA

CILJ DIPLOMSKIH RADOVA

Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske predviđeno je da student nakon ostvarenih svih obaveza utvrđenih nastavnim planom i programom može da piše i odbrani **diplomski rad**. Uspješnom odbranom diplomskog rada na Visokoj školi "Banja Luka College" (u daljem tekstu BLC) stiže se visoka stručna sprema i pravo na dobijanje diplome sa naslovom struke. Diploma je verifikacija stručne osposobljenosti i kvalifikacije nosioca da se uspješno može baviti strukom primjenjujući u praksi odgovarajuće sadržaje, metode i tehnike u skladu sa standardom i etikom struke.

Diplomski rad ima za cilj da prilikom pripreme, pisanja i izlaganja rada student iskaže u potpunosti i pokaže sposobnost primjene teorijskog znanja, koje je stekao tokom studiranja- predavanja i vježbi, odnosno da to znanje može da primijeni u praksi rješavajući konkretan postavljeni problem iz zadate teme, praktičan problem iz konkretnog preduzeća, institucije, organizacione jedinice, ili rješava postavljeni menadžerski problem. Ovo podrazumijeva da u analiziranju i rješavanju zadate situacije, student, prema potrebi, treba da izvede istraživanje i pravilno interpretira rezultate koje je dobio, kao i da pored analize ovlada i sintezom kada su u pitanju činjenice vezane za određen teorijski okvir. Iz ovoga slijedi da je diplomski rad obrada realnog problema iz stvarnog života, da se bavi istraživanjem, naukom i da studijom slučaja ili istraživanjem, da primjer kako se dati problem rješava. Podaci neophodni za izradu diplomskih radova na četvrtoj godini studija, treba da se prikupe tokom ljetnje stručne prakse ili na neki drugi prihvatljivi način.

Završni dio svih priprema je neposredan rad na pisanju diplomskog rada.

Dobar diplomski rad je oličenje stručnosti i osposobljenosti studenta za naučno istraživanje odabranog područja – odnosno teme. Zato jezik i stil pisanja diplomskog rada ne smiju biti esejistički i literaran, već prije svega stručan, po standardima profesije. To podrazumijeva upotrebu stručne terminologije, kao i korišćenje odgovarajuće literature, uz poštovanje određene forme i strukture. Pri izradi diplomskog rada student treba voditi računa o neophodnim sadržajnim i formalnim kvalitetima rada. U formalne kvalitete ulaze: stil, jezik, pravopis, numerisanje stranica, klasifikacija sadržaja, pozivanje na izvore sa fusnotama (ukoliko tako zahtijeva mentor) ili direktno navodeći izvore u zagradi na kraju citata, pravilno sastavljen popis korištene literature po abecednom redu autora i ostalim podacima o literaturi, pravilno sastavljen popis slika i grafikona, te pregledno izrađena dokumentacija i tome slično. Diplomski rad se piše u trećem licu.

U **sadržajne kvalitete** diplomskog rada ulaze: dosljedno poštivanje teme, korektna primjena metoda analize i sinteze, te drugih odgovarajućih metoda, argumentovanost stavova, pravilno izvođenje zaključaka, prijedloga i slično.

Diplomski rad se radi/piše, prema pravilu, po fazama koje definiše profesor/mentor i svaka od faza se „brani“ u skraćenoj varijanti u razgovoru sa mentorom prilikom izrade rada, prema unaprijed utvrđenim rokovima.

Prije štampanja rada student mora imati **pismenu saglasnost mentora/profesora** da je pripremljeni diplomski rad po svim tačkama validnog diplomskog rada za visoku školsku sprema i da takav rad može ići na korišćenje i da se distribuira ostalim članovima komisije. Ova saglasnost je neophodna, jer Studentska služba BLC-a neće primiti rad bez navedene saglasnosti mentora. Ukoričen diplomski rad, uz pismenu saglasnost mentora, predaje se Studentskoj službi prije odbrane diplomskog rada, u ograničenom vremenskom periodu, koji će biti dostupan na e-nastavi.

VAŽNO!

Takođe, potrebna dokumenta za prijavu diplomskog rada, a sva su dostupna na www.blc.edu.ba u okviru e- nastave na kursu DIPLOMSKI RAD ili u Studentskoj službi, su:

- **Prijava teme za diplomski**
- **Izjava kojom mentor odobrava štampanje diplomskog rada**
- **Izjava studenta o plagijatu**

Student ima pravo **prijaviti** temu diplomskog rada kada mu do završetka studija preostanu dva nepoložena ispita i Studentska praksa ili tri nepoložena ispita.

Tema za diplomski rad može biti izabrana **iz svake naučne discipline ili uže naučne oblasti koja je bila obuhvaćena nastavnim planom studija**. Obaveza je da sadržaj teme mora biti funkcionalno povezan sa strukom smjera i izučavane oblasti.

Svaki rad mora da:

- odgovara osnovama metodologije izrade diplomskih radova
- bude jasna misaona i logična akademska cjelina
- da odgovore postavljene u hipotezi i podhipotezama rada
- formom i sadržinom odgovara standardima diplomskih radova na BLC-u
- zadovoljava potrebne standarde pismenosti i poštivanja jezičkih normi i pravopisa jezika na kome je pisan
- bude napisan na ćirilici ili latinici, na maternjem jeziku
- ima neophodnu formu i potrebnu aparaturu za diplomski rad (literatura, sadržaj, fusnote pravilno navedene, uredne margine, novi red, ujednačen font i razmak, neophodna poglavlja, naslovi i međunaslovi, ...)
- da bude propisno ukoričen, sa tipiziranom formom

FORMA DIPLOMSKIH RADOVA

1. Svi diplomski radovi imaju **istu formu** naslovne strane rada:

- korica
- prazan list
- treće ili unutrašnje strane
- sadržaja
- uvodnog dijela
- obrade teme po poglavljima
- zaključka
- popisa literature i drugih izvora podataka koji su korišćeni u izradi diplomskog rada.

1. Naslovna strana - Izgled naslovne stranice rada dat je na kraju ovog **Uputstva**

2. Sadržaj - U sadržaju navesti strukturu rada - uvod, naslove i podnaslove poglavlja, zaključak i literaturu sa odgovarajućim brojevima strana

3. Uvod - (najviše dvije strane) u uvodnom dijelu treba istaći značaj teme i to tako što će kandidat da odgovori na pitanje „Zašto je tema koju je odabrao/la relevantna?“. Pored toga, ukratko bi trebalo opisati dokle se stiglo u proučavanju te teme (analizirati domaću teoriju i praksu, osim ukoliko je kandidatu dostupna samo strana literatura), ukazati na nekoliko autora koji su se bavili tom temom i izneti njihova mišljenja (sve to preuzeti iz literature za koju se

kandidat opredijelio da koristi i koja je navedena na spisku literature). Na kraju, u jednom pasusu bi trebalo istaći osnovne ciljeve, koje kandidat želi da ostvari svojim proučavanjem teme koju je izabrao/la (ovo zapravo treba da predstavlja kratak opis onoga o čemu će kandidat pisati u svom radu).

4. TEKST (najmanje 30, a najviše 45 strana)

Poslije naslovne strane ide prazna strana, frontispis rada, sadržaj rada, a nakon njega preostali tekst. Diplomski rad se piše na A4 formatu (dimenzija papira: 210x297 mm), poravnanje teksta obostrano, sa obaveznom numeracijom strana u desnom donjem uglu, tekst se piše fontom Times New Roman, veličina 12, razmak između redova u tekstu je 1,5 lines.

- Rad se štampa jednostrano.
- Rad se predaje propisno ukoričen u 4 primjerka.

Preporuke za **margin**e su sljedeće (kao što je u ovom primjeru):

Top:	25 mm
Bottom:	30 mm
Left:	35 mm
Right:	25 mm

Header i footer nisu obavezni na radu, a zavise od predmetnog nastavnika da li će ih zahtijevati ili ne. Za gore navedene margine su:

Gutter:	0 mm
Header:	12,7 mm
Footer:	15 mm

Naslovi **poglavlja** u tekstu treba da budu numerisani (1, 2, 3...) i ograničeni do jednog podnivoa/podnaslova (1.1., 2.1., 3.1. itd), poravnati uz lijevu marginu i **bold**-ovani (naslovi poglavlja) odnosno pisani u *italic*-u (podnaslovi). Koristite fusnote samo ukoliko je neophodno, vodeći računa o tome da budu numerisane po logičnom redoslijedu. Reference treba da budu navedene u tekstu, kao i na kraju (spisak literature), u skladu sa APA stilom navođenja referenci. Detaljne instrukcije u vezi sa APA stilom navođenja referenci dostupne su na adresi:

https://owl.purdue.edu/owl/research_and_citation/apa_style/apa_style_introduction.html

NEKI PRIMJERI NAVOĐENJA REFERENCI:

U TEKSTU

kada je riječ o dva autora:

Istraživanje su sproveli i Wegener i Petty (1994), a u kom... (Wegener & Petty, 1994)

tri do pet autora:

Prilikom prvog citiranja rada autora:

Kernis, Cornell, Sun, Berry i Harlow (1993) u svom čuvenom djelu... (Kernis, Cornell, Sun, Berry, & Harlow, 1993)

Svako sljedeće navođenje:

Kernis i dr. (1993) su pokazali... (Kernis i dr, 1993)

šest i više autora:

U još jednom istraživanju utvrđeno je da... (Harris et al., 2001)

Navođenje tabela

Preporuka je da izbjegavate prelamanje tabela preko dvije (ili više) stranica, ukoliko je moguće. Naslov tabele pisati iznad nje.

Tabela 1. Naziv tabele

Izvor: istraživanje autora

Navođenje slike

Naslov slike dolazi ispod nje, a slika i naslov se centriraju horizontalno, uz navođenje izvora u fusnoti.



Slika 1. Banja Luka College¹

Navođenje formula

Potrebno je umetnuti tabelu s jednim redom i dva stupca; u prvi, puno širi stupac, umeće se centrirano formula, a u drugi, puno uži stupac oznaka rednog broja formule (1), (2) itd. Potom se biste obrube tabele trebali izbrisati (da postanu nevidljivi)

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^N x_i}{N} \quad (1)$$

5. Zaključak - U zaključku treba iznijeti osnovne stavove koje je kandidat zauzeo na osnovu proučene literature, a koji su detaljno opisani u tekstu. Stavove treba iznijeti u formi zaključaka, ukratko prepričavajući ono najvažnije što je kandidat već objasnio u tekstu. Takođe, u zaključku kandidat može da iznese svoje preporuke za dalja istraživanja na datu temu ili za njenu primjenu u praksi.

6. Literatura - (na kraju rada u spisku literature)

Knjige:

Prezime autora, A. A. (godina izdanja). Naslov rada. Mjesto: Izdavač
Kotler, P., Keller, K. L. (2016). Marketing Management, 15th ed., Boston: Pearson

Zbornici:

Prezime autora, A. A. (godina izdanja). Naslov rada. Mjesto: izdavač
Mitić, S., Ognjanov, G. (urednici). (2014). Marketing prehrambenih proizvoda. Beograd: Dosije studio.

¹ Preuzeto sa: <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/07/EL8.jpg> 16.07.2023.

Radovi u časopisima:

Prezime, A. A., Prezime, B. B., & Prezime, C. C. (godina izdanja). Naslov rada. Naziv časopisa, Volume number (broj ako postoji), strane.

Gligorijević, M., Rusić, J. (2020), Vrednost učešća potrošača u razvoju novog proizvoda za preduzeće. Marketing, 51, 271-282.

Članci u online publikacijama i elektronski izvori:

Prezime, A. A., Prezime, B. B. (datum publikacije). Naslov rada. Naziv onlajn publikacije, Volume number (broj ako postoji). Američka marketing asocijacija, Definicije marketinga, preuzeto 25. aprila 2020. sa adrese: <https://www.ama.org/the-definition-of-marketing-what-is-marketing/>

Članci sa DOI:

Prezime, A. A., Prezime, B. B. (datum publikacije). Naslov rada. Naziv časopisa, Volume number (broj ako postoji), strane. doi:00/00 or <http://dx.doi.org/10/00> Brownlie, D. (2007). Toward effective poster presentations: An annotated bibliography. European Journal of Marketing, 41, 1245- 1283. doi:10.1108/03090560710821161

Novine:

Prezime, A. A. (godina, dan i mesec). Naslov članka. Naziv dnevne novine. Preuzeto sa: Parker-Pope, T. (2008, may 6). Psychiatry handbook linked to drug industry. The New York Times. Preuzeto sa: http://well.blogs.nytimes.com/2008/05/06/p-sychiatry-hand-book-linked-to-drug-industry/?_r=0

7. Dodaci – na kraju rada

Popis tabela, grafikona, slika

3. Na trećoj unutrašnjoj stranici (frontispisu) ispisuju se sljedeći podaci:

*Visoka škola **Banja Luka College**, Miloša Obilića br. 30, Banja Luka*

*Ime i prezime studenta: **Ime i Prezime**, sve se piše fontom **Times New Roman, Italic, 12***

Matični broj: ...

*Smjer studija: **Navesti smjer studija (npr. Grafički dizajn i vizuelne komunikacije)***

*Naslov diplomskog rada: **Naslov se piše bold italic, font 12, mala/velika slova***

*Predmet: **naziv predmeta iz kojeg se radi diplomski rad***

*Mentor: **Titula, Ime i Prezime profesora/mentora***

Banja Luka, mjesec 202_.



VISOKA ŠKOLA BANJA LUKA COLLEGE
BANJA LUKA
Miloša Obilića 30

DIPLOMSKI RAD

(18 pt, mala/velika slova, Times New Roman, Bold)

NASLOV DIPLOMSKOG RADA

(16 pt mala/velika slova, Times New Roman, Bold)

Mentor:

Titula, Ime, Prezime

Student:

Ime, Prezime, broj indeksa

Banja Luka, mjesec 202_.